

Een kerk die knielt

EEN KERK DIE KNIELT

PLEIDOOI VOOR NEDERIGHEID

John Lapré

/ark media

ISBN 9789033801723

NUR 707

EEN KERK DIE KNIELT

© 2019 Ark Media

Marktweg 73A

8444 AB Heerenveen

Ark Media is onderdeel van Royal Jongbloed Publishing

www.royaljongbloed.com

Geschreven door John Lapré

Omslagontwerp door Marcel Flier

Vormgeving binnenwerk door Geertje van Dijk

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan
De Nieuwe Bijbelvertaling, © Nederlands Bijbelgenootschap 2004,
tenzij anders vermeld.

Niets in deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	7
HOOFDSTUK I NEDERIGHEID	13
1.1 Herwaardering van discipelschap	16
1.2 Helpende handen	22
1.3 Elkaar de voeten wassen	29
HOOFDSTUK 2 EERLIJKE KWETSBAARHEID	38
2.1 Schoonheid in imperfectie	40
2.2 De kracht van kwetsbaarheid	47
2.3 Vreugde in de kerk van de kwetsbaren	54
HOOFDSTUK 3 BARMHARTIGHEID	60
3.1 Het éne schaapje uit de kudde	61
3.2 Tederheid en liefdevolle zorg	67
3.3 Persoonlijk verhaal: hoe ik de kerk verliet	74
HOOFDSTUK 4 RONDONOM HET MYSTERIE	83
4.1 De kunst van het niet-weten	88
4.2 Mystiek realisme	95
4.3 Rusteloos én tevreden	102

HOOFDSTUK 5 DE KERK VAN DE TOEKOMST	109
5.1 In de gunst bij het volk	112
5.2 Brenger van goed nieuws	123
5.3 De kerk als intermediair	129
5.4 Naar de kerk van de toekomst	132
Slot	142
Gedicht – Mark de Boer	143
Nawoord – Arie de Rover	145
Dankwoord	149
Eindnoten	153

INLEIDING

‘Grensgangers’ noemt theoloog Remmelt Meijer ze: mensen die moeite hebben met de kerk, maar tegelijkertijd soms intensiever bezig zijn met het geloof dan mensen binnen de kerkmuren.¹ Sommige van deze ‘grensgangers’ blijven ingeschreven in het ledenbestand van een kerkgenootschap, maar nemen niet langer actief deel aan het kerkelijke leven. Anderen hebben geen enkele binding meer met een kerkgenootschap en zijn dus buitenkerkelijk, net als 68 procent van de Nederlanders. Van de buitenkerkelijke Nederlanders is 17 procent ‘ongebonden gelovig’.² Een niet te verwaarlozen deel van de buitenkerkelijken heeft dus enig christelijk geloof behouden. Van de ongebonden gelovigen beleeft een deel het geloofsleven samen met anderen op een alternatieve manier, los van een kerkverband.

Ik ben het voorbeeld van een ongebonden gelovige. Ik ben volgeling van Jezus, ik ben geen lid van een kerkgenootschap,³ maar ervaar wel met andere gelovigen warme geloofsgemeenschap. Omdat de kerk voor mij niet altijd een veilige plek is gebleken,⁴ is voor mij de drempel hoog om me opnieuw aan te sluiten bij een kerkgenootschap of gemeente. Tegelijkertijd is mijn passie voor Jezus en het goede nieuws groot. Ik ben dankbaar dat ik gelovige vrienden heb met wie ik het leven kan delen en vieren. Met hen beleeft ik kerk-zijn. Mijn definitie van ‘kerk’ is breder dan de definitie die in veel onderzoeksrapporten wordt

gehanteerd. Voor mij is de kerk iedere plek waar gelovigen samenkomen. De kerk is dus de plek waar op zondagmorgen gelovigen bij elkaar zijn in een viering, maar ook de plek waar ik onder het genot van een glas bier bij een broeder in het hart mag kijken en hij bij mij.⁵ Zo hoor ik toch bij de kerk.

Er zijn allerlei redenen waarom (jong)volwassenen geen aansluiting meer vinden bij een kerkgenootschap en het daarom verlaten. Uit onderzoek onder kerkverlaters blijkt dat van de jongvolwassenen tussen de 20 en 35 jaar 54 procent de kerk heeft verlaten omdat er geen goede antwoorden op levensvragen worden gegeven. Van deze groep ervaart 43 procent in de kerk te weinig ruimte voor dialoog, terwijl 42 procent teleurgesteld is over hoe de kerk is omgegaan met persoonlijke omstandigheden.⁶ Opvallend in de verhalen van kerkverlaters is dat sommigen onder hen een positief gemis hebben. Ze zijn op zoek naar iets wat je juist in de kerk zou moeten vinden.⁷ Dat is een belangrijk signaal.

Dat is ook wat ik ervaar: een positief gemis. Ik heb bijzonder mooie dingen meegemaakt in de kerk, ervaringen die ik koester. Deze ervaringen zal ik meenemen, mijn verdere leven door, en waarderen als kostbare geschenken die me hebben gevormd tot wie ik nu ben. Dat lukt mij steeds beter. Nooit ben ik afkerig geweest van geloofsgemeenschappen. Integendeel. Ik heb er altijd naar verlangd fysiek onderdeel uit te maken van een gemeenschap van gelovigen. In het dagelijkse leven heb ik veel contact met gelovigen. Ik ervaar het als een zegen dat ik deze contacten heb, al sta ik nergens in een ledenbestand.

Mijn liefde voor geloofsgemeenschappen ligt in het volgende. Ik geloof dat zij bij uitstek geschikt zijn om veilige havens van nederigheid, kwetsbaarheid en genadevolle barmhartigheid te zijn. Gelovigen hebben alle potentie in huis om dat te realise-

ren. De reden daarvan is eenvoudig en groots: gelovigen leven van genade en zijn geroepen deze genade royaal uit te delen. Dat het binnen grotere groepen gelovigen soms flink kan schuren is een gegeven, maar in de basis zijn gelovigen met elkaar verbonden door de liefde van en tot Christus. Daarom hou ik van de kerk, hoe klein of hoe groot zij ook is.

Tijdens mijn bezinning op de vraag wat mij raakt in de manier waarop ik kerk-zijn beleef, kwam ik tot een onthutsende ontdekking. Ik merk dat ik niet zozeer behoefte heb om in de kerk iets te *halen* (doorwrochte bijbelstudies), maar om er te *zijn*. Te merken dat het goed is zoals ik ben in alles wat mij als mens uniek maakt, geeft me de ruimte om me te kunnen verbinden aan een ander. Deze verbinding zie ik als randvoorwaarde voor een plek waar ik – samen met anderen – de goedheid van God mag ervaren en als mens kan opbloeien.

Naast de behoefte om in de kerk te *zijn*, heb ik ontdekt dat ik er graag iets wil *brenge*n. Ik wil God danken om wie Hij is en voor het leven dat Hij in mij en mijn vrienden heeft geblazen. Ik heb niet zoveel behoefte aan nóg een succesverhaal, nóg een bijbelstudie. Getuigenissen en bijbelstudies staan mij niet tegen, begrijp mij niet verkeerd (ze zijn juist opbouwend!),⁸ maar zij zijn niet de hoofdreden dat ik verlang naar geloofsgemeenschap met anderen. Vanuit het oprecht en voluit beleven van geloofsgemeenschap met andere gelovigen wil ik graag meer ontdekken van de liefde van God,⁹ ook door gesprekken rondom het Woord van God, gebeden en de maaltijd van de Heer.

Mijn verlangen om in de kerk te *zijn* en er iets te mogen *brenge*n, heeft me ertoe gebracht dit boek te schrijven. Ik heb het idee dat er te veel wordt gepraat in de kerk, te veel geclaimd, te veel ‘gebluft’. Met dit bluffen bedoel ik de soms onbedwingbaar

lijkende drang om zich beter voor te doen dan men in werkelijkheid is. Mijn droom is een kerk waarin niet wordt gebluft, maar waarin nederigheid, kwetsbaarheid en barmhartigheid de boventoon voeren. Ik geloof dat het roer om mag.

We mogen ons meer gaan toeleggen op – wat ik noem – ‘het offer van onze lege handen’. Kerken zouden vooral ‘offerplaatsen’ moeten zijn, plekken waar zowel dankbaarheid als hartgrondige frustratie uit ons – misschien wel gebutste en gehavende – diepste innerlijk opborrelen. Daar zijn niet altijd woorden voor. Daar passen niet altijd gepolijste antwoorden op moeilijke en verwarrende vragen. Daar mogen we erkennen dat we soms tegen de grenzen van ons weten aanlopen. Maar daar stijgt ook een gebed op. Er valt een traan misschien, bitter maar door God gezien. Of er klinkt een gulle lach, niet minder door God bemind. Kan zo’n kerk jongvolwassenen vasthouden, die ervaren er geen goede antwoorden op levensvragen te krijgen? Misschien niet. Maar deze jongvolwassenen zien wel dat er de gezamenlijke wil is om zich uit te strekken naar licht, wijsheid en vrijheid. De erkenning dat we in het huis van God niet op alles een antwoord hebben, kan een bevredigend antwoord zijn op prangende vragen. In hoofdstuk 4 licht ik dit uitgebreid toe.

Als nederige, kwetsbare leerlingen van de barmhartige Jezus (hoofdstuk 1, 2 en 3) mogen we – allemaal met onze eigen rugzak – samen omtrekkende bewegingen maken rondom het mysterie waarin wij geloven (hoofdstuk 4). Ik geloof dat een nederige, kwetsbare en barmhartige geloofsgemeenschap een kerk is met toekomstperspectief (hoofdstuk 5). Het is in ieder geval een kerk waar ik bij wil horen. En het is een kerk die zal bieden wat veel kerkverlaters in hun kerk ooit misten. In dit

boek ga ik op zoek naar het geheim van een christendom dat gelooft in mysteries en niet in blufpoker.

Is het zo miserabel met de kerk gesteld? Zeer zeker niet! Dit boek is dan ook geen aanklacht. Het is bedoeld als een warme aansporing om zich te blijven bezinnen op de kernvraag waartoe de kerk eigenlijk is geroepen. Die bezinning is spannend en kan perspectieven doen botsen. Toch is het belangrijk. De kerkverlating vraagt om een antwoord. Als mensen geen heil meer zien in gemeenschap met andere gelovigen, moeten we ons achter de oren gaan krabben. Ik nodig kerkgangers, kerkverlaters, grensgangers en alle overige geïnteresseerden uit om dit bezinningsavontuur aan te gaan. De vragen die ik aan het eind van elk hoofdstuk stel, kunnen helpen om die bezinning richting te geven, in groepsverband of individueel.

Dit boek is mijn pleidooi voor een kerk die een blijvend verschil zal maken in de levens van mensen. Het gaat over een kerk zonder krachtpaters, zonder grote woorden, een kerk die durft te knielen. Het gaat over een kerk als plek van geluk, rust en vrede. Een plek waar wordt gezocht en gevonden, geworsteld en omarmd, gehuild en gelachen. In een gebouw op zondagmorgen of aan de keukentafel.

Dát is de plek waar ik wil zijn. Over die plek gaat dit boek. Ik hoop dat het jou mag inspireren en uitdagen.¹⁰

John Lapré

Almelo, voorjaar 2019

e-mail: j.b.lapre@gmail.com

website: www.johnlapre.nl

Twitter en Facebook: [@JohnLapreAuteur](https://twitter.com/JohnLapreAuteur)

HOOFDSTUK 1

NEDERIGHEID

Een van de bekendste reisverhalen ter wereld is Jules Vernes klassieke roman *Reis om de wereld in tachtig dagen* (1873). Het is een fictief verhaal om van te smullen en het is bij zowel dromers als reizigers erg geliefd. Het verhaal gaat over een excentrieke Engelse aristocraat van ouderwetse snit die een nogal voorspelbaar leven leidt. Phileas Fogg is zijn naam. Elke avond zit Fogg met zijn chique vrienden bij een kaartclub. Kaarten behoort tot een van zijn vaste dagrituelen.

Op een avond verleiden Fogg's speelvrienden hem tot een weddenschap. Als het Fogg lukt om binnen tachtig dagen de wereld rond te reizen, waarbij hij alleen gebruik mag maken van treinen en stoomboten, krijgt hij twintigduizend pond. Fogg neemt de uitdaging aan en gaat samen met zijn Parijse huisknecht Jean Passepartout op weg. Wat volgt is een meeslepend avontuur.

Zo worden Fogg en Passepartout achtervolgd door een detective die op jacht is naar een bankrover, rijden ze in India op olifanten en doet Passepartout alsof hij een zombie is. Zodoende redt hij een Indiase vrouw die op het punt staat te worden geofferd. Als de reishelden samen met de geredde Indiase vrouw door de detective worden opgepakt in Kolkota weten ze te ontsnappen. Veel later houden Fogg en Passepartout zich in Amerika bizonen en Sioux-indianen van het lijf. Ze muiten, verliezen al hun geld, kopen bemanningen en kapiteins om en

doorstaan zo een hele reeks tegenslagen en intriges. Met een indrukwekkende mate van zelfbeheersing en kalmte strijden Fogg en zijn bediende tegen de wijzers van de klok. Uiteindelijk slagen ze erin binnen tachtig dagen weer terug te zijn op het beginpunt en kan Fogg zijn winst incasseren.

Verne windt nergens doekjes om en toont ons iets van de schaduwkanten die reizigers, verstoken van eigen huis en haard en hun moederland, tijdens hun reizen ondervinden. Natuurlijk slaat vandaag de dag maar een enkele reiziger aan het muiten. En natuurlijk is het omkopen van een kapitein iets heel uitzonderlijks. Gelukkig maar. Toch weten veel ‘rugzakkers’ hoe verleidelijk het is om – om maar een voorbeeld te noemen – een douanebeambte om te kopen met een klein geldbedrag. Een bankbiljet, verstoppt in het paspoort, doet soms wonderen en kan de reisduur met uren inkorten. Het streven om met een zuiver geweten de wereld rond te reizen kent zo de nodige uitdagingen.

Wij zijn allemaal reizigers. Ook als we, al dan niet noodgedwongen, aan huis gekluisterd zijn, maken we een avontuurlijke reis door het leven. Onze levensroute kent vele duizenden knooppunten en afslagen. We maken keuzes, de hele dag door. Goede en minder goede. Soms kunnen we in z'n achteruit terug naar de hoofdweg, heel soms is dat een gepasseerd station. Al onze ervaringen worden opgeslagen in onze rugzak. We weten allemaal dat verleidingen ons soms tot keuzes brengen waar we achteraf spijt van hebben. Tegelijkertijd steekt uit iedere rugzak een prachtige bos bloemen. Die bloemen staan symbool voor het mooie, kostbare en dierbare dat ons omringt. Vaak hebben wij daar zelf de hand in gehad, soms hebben we deze bos zonder eigen toedoen gekregen. De bloemen maken ons blij en dankbaar.

Wat zeker is, is dat iedere rugzak vieze vlekken heeft. De mens heeft geen patent op aardse volmaaktheid. We bevooroordeelden eens iemand, we trokken liever op met een gegoede burger dan met de dronkenlap in de straat of waren minachtend tegenover mensen met een andere mening. We wilden onze reis bespoedigen en gingen soms over lijken. Niemand is vrij van zonde.¹¹

Weet je wat de kerk is? Een verzameling rugzakkers. Wij noemen die verzameling een gemeenschap. De rugzakkers noemen wij gelovigen. Het is een bont reisgezelschap. Als we een blik slaan in de rugzakken komen we tot de ontdekking dat de inhoud steeds uniek is. We verbazen ons. We zien bloemen en bekraste voorwerpen. Wat heeft elke rugzakker een veelzijdig levensverhaal!

Als de gedachten van al die reizigers op de muren van onze kerken geprojecteerd werden, zouden we ons afvragen of er nog wel iets geestelijks in de kerk te beleven valt. Stel dat we naar de maatstaven van een rechtsstaat gestraft zouden worden voor al het slechte dat we *denken*, dan zouden de gevangenissen vol zijn en de kerken leeg. Maar de kerken zijn niet leeg! Gelovigen blijven samenkomen omdat zij zich samen uitstrekken naar iets boven hun macht: God. De enige reden dat de kerk bestaansrecht heeft, is dat God via zijn volmaakte Zoon Jezus naar al die rugzakkers kijkt. Daarom komen gelovigen samen en beleven zij Gods goedheid, al zullen zij in de toekomst nog talloze (denk)fouten maken. Door Jezus zijn de vieze vlekken, ook de toekomstige, verwijderd.¹² Op het label aan iedere rugzak staat: Ondanks de vieze vlekken door genade gered. Door Jezus weten wij hoe God denkt over een betere wereld, wat ons inspireert om het goede te doen.¹³

De reizigers gaan zitten. Samen zeggen zij met één mond: 'Jezus, wij willen het goede leven leren.' Dan antwoordt Jezus: